

Politik för hållbart företagande

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden som behandlas i betänkandet och lägger regeringens skrivelse 2015/16:69 Politik för hållbart företagande till handlingarna. Motionsyrkandena rör dels övergripande frågor om hållbart företagande, dels ekosystemtjänster och hållbart företagande. Utskottet hänvisar bl.a. till den förda politiken och pågående insatser.

I betänkandet finns tre reservationer (M, SD, C, L, KD) och ett särskilt yttrande (KD).

Behandlade förslag

Skrivelse 2015/16:69 Politik för hållbart företagande.

Två motioner som väckts med anledning av skrivelsen.

Ett motionsyrkande från den allmänna motionstiden 2015.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Politik för hållbart företagande.....	5
Reservationer	18
1. Övergripande om hållbart företagande, punkt 2 (M, C, L, KD)	18
2. Övergripande om hållbart företagande, punkt 2 (SD).....	20
3. Ekosystemtjänster och hållbart företagande, punkt 3 (M)	22
Särskilt yttrande.....	24
Övergripande om hållbart företagande, punkt 2 (KD).....	24
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	25
Skrivelsen.....	25
Följdmotionerna	25
Motion från allmänna motionstiden 2015/16	25
<i>Bilaga 2</i>	
Skatteutskottets yttrande 2015/16:SkU8y	26
<i>Bilaga 3</i>	
Utrikesutskottets yttrande 2015/16:UU4y	31

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2015/16:69 till handlingarna.

2. Övergripande om hållbart företagande

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3307 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) och

2015/16:3306 av Lars Hjälmered m.fl. (M, C, L, KD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (M, C, L, KD)

Reservation 2 (SD)

3. Ekosystemtjänster och hållbart företagande

Riksdagen avslår motion

2015/16:2604 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 7.

Reservation 3 (M)

Stockholm den 17 mars 2016

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjälmered (M), Hans Rothenberg (M), Ingemar Nilsson (S), Josef Fransson (SD), Ulf Berg (M), Per-Arne Håkansson (S), Helena Lindahl (C), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Penilla Gunther (KD), Anna-Caren Säterberg (S), Hanna Westerén (S), Annika Lillemets (MP), Håkan Svenneling (V), Mathias Sundin (L) och Anders Lönnberg (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet

- regeringens skrivelse 2015/16:69 Politik för hållbart företagande
- två motioner som väckts med anledning av skrivelsen
- ett motionsyrkande om hållbart företagande från den allmänna motionstiden 2015.

Närings- och innovationsminister Mikael Damberg lämnade den 10 december 2015 information till utskottet om den aktuella skrivelsen.

Utskottet beslutade den 21 januari 2016 att bereda skatteutskottet och utrikesutskottet tillfälle att yttra sig över skrivelsen. Skatteutskottet och utrikesutskottet beslutade därefter att avge yttranden vilka återfinns som bilaga 2 och 3 i detta betänkande.

Bakgrund

Den aktuella skrivelsen till riksdagen syftar till att redovisa regeringens syn på hållbart företagande och på vilket sätt regeringen verkar och avser att verka för detta framöver. Skrivelsen har utarbetats i Regeringskansliet, efter samråd med 120 representanter för olika intressenter vid fyra dialogmöten. Regeringens avsikt med skrivelsen är att den ska vara en utgångspunkt och vägledning för företag och andra intressenter som vill verka för hållbart företagande och en hållbar samhällsutveckling i stort.

Regeringen överlämnade skrivelsen till riksdagen den 17 december 2015.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen framför regeringen att hållbart företagande inte bara är en del av näringspolitiken utan också en del av många andra områden, såsom finansmarknadspolitiken, miljöpolitiken, den regionala tillväxtpolitiken, arbetsmarknadspolitiken, handelspolitiken och biståndspolitiken. I skrivelsen framgår dels vilken politik när det gäller hållbart företagande som regeringen avser att driva inom dessa områden, dels regeringens förväntningar på företagens hållbarhetsarbete samt rekommendationer om hur detta arbete bör bedrivas.

Utskottets överväganden

Politik för hållbart företagande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna. Vidare avslår riksdagen samtliga motionsyrkanden som rör övergripande frågor om hållbart företagande och ekosystemtjänster och hållbart företagande. Utskottet hänvisar bl.a. till den förda politiken och pågående insatser.

Jämför reservationerna 1 (M, C, L, KD), 2 (SD), 3 (M) och särskilt yttrande (KD).

Skrivelsen

I skrivelsen redogör regeringen för hur man avser att driva en politik för hållbart företagande och hur man ser på en rad frågor kopplade till ett hållbart företagande. Det handlar om såväl mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöhänsyn och antikorrupktion, som jämställdhet, barnrättsperspektivet, mångfald, affärsetik och beskattning. I skrivelsen framförs att hållbart företagande inte bara är en del av näringspolitiken utan också en del av många andra områden, såsom finansmarknadspolitiken, miljöpolitiken, den regionala tillväxtpolitiken, arbetsmarknadspolitiken, handelspolitiken och biståndspolitiken.

I skrivelsen anför regeringen inledningsvis att målet för regeringens näringspolitik är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb och växande företag. Det ska bidra till att Sverige når lägst arbetslöshet i EU år 2020. Hållbart företagande anges ha en självklar roll i en modern näringspolitik som skapar förutsättningar för att svenska företag ska fortsätta utvecklas, växa på de marknader i världen som växer och vara attraktiva för investerare och medarbetare.

Omställningen till ett hållbart samhälle anges i skrivelsen rymma såväl utmaningar som möjligheter för företag. Hållbart företagande innebär att agera ansvarsfullt genom att följa internationella normer och riktlinjer, minimera negativ påverkan på samhället samt bidra till en hållbar samhällsutveckling. Men det är också ett förhållningssätt där företag använder nytänkande, innovation och hållbar konsumtion och produktion för att bidra till lösningar på samhällets gemensamma utmaningar i bred samverkan. Transparens och öppenhet är enligt skrivelsen självklara byggstenar för att förtjäna allmänhetens förtroende. Enligt regeringens mening innebär således ett strategiskt arbete med hållbart företagande såväl riskhantering som affärsmöjligheter för näringslivet.

Det framhålls vidare i skrivelsen att det är regeringens ansvar att ställa tydliga krav, men också stödja näringslivet i dess hållbarhetsarbete. Samtidigt vill regeringen uppmuntra, underlätta och möjliggöra för företag att maximera sin positiva påverkan och ta till vara de affärsmöjligheter som finns inom ramen för omställningen till en hållbar utveckling. Hållbart företagande anges därför inte bara vara en självklar del av näringspolitiken utan också en integrerad del av många politikområden. Viktiga styrmedel finns inom ramen för t.ex. finansmarknadspolitiken, miljöpolitiken, regionala tillväxtpolitiken, arbetsmarknadspolitiken, handelspolitiken och biståndspolitiken. Sverige ska också vara ledande i att integrera jämställdhetsperspektivet i agendan för hållbart företagande.

Det sammanhållande ansvaret för hållbart företagande ligger hos närings- och innovationsministern, som enligt regeringen har aviserat en mer ambitiös politik för hållbart företagande. Frågan ska ses som en bärande del i förutsättningarna för att svenska företag ska kunna skapa, växa och exportera. Regeringens definition av hållbart företagande utgår från principerna i FN:s Global Compact som omfattar mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöhänsyn och antikorruption. Därtill finns en rad anslutande frågor som t.ex. jämställdhet, barnrättsperspektivet, mångfald, affärsetik och beskattning.

Regeringen framför vidare i skrivelsen att politiken som styrmedel bidrar till att främja hållbart företagande och en hållbar utveckling. Det handlar t.ex. om åtgärder inom miljöpolitiken, näringspolitiken, den regionala tillväxtpolitiken och på finansmarknadsområdet. Detta ska enligt skrivelsen leda till minskad miljöpåverkan och bidra till hållbara konsumtionsmönster. Det ska även bidra till en miljödriven näringslivsutveckling, sociala innovationer, socialt entreprenörskap och en utveckling i riktning mot en cirkulär ekonomi. Nya mål på finansmarknadsområdet ska bidra till att göra investeringar mer hållbara och därmed till en mer hållbar samhällsutveckling. Styrningen av de statliga bolagen uppges vara ett annat område där det pågår ett aktivt arbete med att integrera hållbarhet i ägarstyrningen. Likaså bidrar ett ökat fokus på hållbarhet i handels- och biståndspolitiken till en mer hållbar utveckling också på det globala planet, där ett starkt samarbete inom EU kan spela en viktig roll. Det är också tydligt att större tyngd åt hållbarhet kan bidra till att göra det stora området offentliga upphandlingar mer hållbara. Ny lagstiftning om rapportering av icke-finansiell information kommer enligt skrivelsen att kunna bidra till en ökad transparens, vilket gagnar såväl konsumenter som investerare och andra intressenter. Hållbarhetsagendan kan, som regeringen anför, således fungera som en katalysator inom alla politikområden.

I skrivelsen framhålls att hållbart företagande i första hand vilar på företagen själva och deras vilja att göra hållbarhet till en del av sin kärnverksamhet. Många svenska företag bedriver redan ett aktivt och ambitiöst hållbarhetsarbete. Som framgår av skrivelsen kommer regeringen att vidta ett flertal åtgärder för att uppmuntra och stödja företagen i denna strävan på olika sätt. Anledningen är att regeringen vill att svenska företag ska fortsätta

ligga i täten, vara innovativa, moderna och attraktiva för sina anställda, konsumenter och investerare. I det större perspektivet handlar det om att få fler framgångsrika och världsledande företag i Sverige, för det skapar jobb, tillväxt, välbästand och välfärd. Regeringen framhåller att hållbart företagande kan och bör gå hand i hand med en hållbar och konkurrenskraftig utveckling.

I skrivelsen framförs vidare att näringslivet har en betydande roll tillsammans med andra aktörer för att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen ska nås. När det gäller näringslivets förhållande till och beroende av ekosystemtjänster anför regeringen att det finns ett behov av att i större utsträckning integrera värdet av ekosystemtjänster i standarder och redovisningssystem för att ge rättvisande information till konsumenter och investerare. Eftersom företagets interaktion med ekosystemen berör sociala, miljömässiga och ekonomiska aspekter är det angeläget att redovisningar tydligt kan ange vad som krävs av etiska skäl och vilka affärsmöjligheter och risker som följer av utvecklingen för det naturkapital företaget påverkar och är beroende av.

Att möta samhälls- och hållbarhetsutmaningar på nya sätt, med ny affärslogik eller nya affärsmodeller kan enligt regeringen vara viktiga element i hur företagande kan bidra till ekonomisk, social och ekologisk hållbar utveckling. Det kan t.ex. ske genom sociala innovationer och socialt entreprenörskap som syftar till att skapa social nytta eller möta specifika samhällsutmaningar genom nya eller förbättrade hållbara tjänster, varor eller arbetsätt. I förlängningen kan sådana idéer, som ofta är skalbara, bidra till ett mer inkluderande samhälle. Framväxten av nya affärsmodeller som delvis omkullkastar traditionellt företagande kan bidra till en mer hållbar utveckling genom utvecklingen av t.ex. delningsekonomi, kollaborativ konsumtion, social franchising eller företagande inom cirkulär ekonomi eller ekosystemtjänster. Sådana affärsmodeller minskar inte bara den negativa påverkan på miljö och klimat utan kan även bidra till innovationskraft, ökad konkurrenskraft och fler jobb. Arbetet med att främja hållbar innovation, samhällsentreprenörskap och nya affärsmodeller sker enligt skrivelsen inom flera områden. Exempelvis genomför Tillväxtverket ett flertal insatser för att främja hållbart företagande som både direkt riktar sig till små och medelstora företag och syftar till att påverka institutioner och ramverk. Exempelvis tillhandahåller, utvecklar och sprider Tillväxtverket verktyg, metoder och information om hållbart företagande med fokus på små och medelstora företag, finansierar pilotprojekt och projekt kopplade till hållbart företagande samt genomför översyner och identifierar lagar och regler som hämmar utvecklingen av nya affärsmodeller och hållbart företagande.

Att miljö- och hållbarhetsarbetet integreras i företagets kärnverksamhet, eller att företag agerar på affärsmöjligheterna inom den växande globala efterfrågan på hållbara och resurseffektiva produkter och tjänster, anges vara ytterligare exempel på förändringar som kan bidra till en hållbar utveckling och ett konkurrenskraftigt företagande.

Regeringen anför i skrivelsen att insatser görs för att fler ska kunna arbeta heltid, t.ex. genom höjda bidrag till kommuner som erbjuder förskola på obekvämt arbetstid. Arbetsförmedlingen har fått i uppdrag att motverka den könsuppdelade arbetsmarknaden. Regeringen anför att den också kommer att se över hela föräldraförsäkringen. I ett första steg har en tredje månad reserverats för vardera föräldern. Vidare anges att Pensionsgruppen inom ramen för pensionsöversynen startat projektet Jämställda pensioner. Skälet är att skillnaderna i pension mellan män och kvinnor är stora. Exempel på områden som ska analyseras är delad pensionsrätt, deltidens betydelse för pension, överföring av pensionsrätt mellan makar inom premiepensions-systemet och pensionsrätt för barnår och studier. Projektet ska redovisas i april 2016.

Enligt vad som framgår i skrivelsen är regeringens utgångspunkt för hållbart företagande och arbetsvillkor främst ILO:s kärnkonventioner om rättigheter i arbetslivet som bl.a. behandlar frågor om förenings- och organisationsfrihet, rätten till kollektiva förhandlingar, förbud mot tvångsarbete, diskriminering och barnarbete, samt ILO:s trepartsdeklarationer.

I skrivelsen uppges också att regeringen vill stärka och utveckla den svenska arbetsmarknadsmodellen och kollektivavtalens ställning. Svenska löner och villkor ska gälla för alla som arbetar i Sverige, oavsett kön och oavsett nationalitet. Det framförs att det är viktigt att lagstiftningen utformas så att den främjar tillämpningen av sådana villkor som arbetsmarknadens parter kommit överens om i kollektivavtal.

Hållbart företagande har enligt skrivelsen koppling till upphandlingsfrågor. En väl fungerande offentlig upphandling är betydelsefull för den offentliga sektorns funktion och för en väl fungerande samhällsservice som tillgodoser medborgarnas berättigade förväntningar. Att ta miljöhänsyn och social hänsyn i upphandlingen bidrar enligt skrivelsen till en hållbar utveckling och till att uppnå viktiga samhällsrelaterade mål, samt till att främja ökad tillväxt och sysselsättning.

Den svenska handels- och främjandepolitiken syftar till att främja svenska ekonomiska intressen och bilden av Sverige utomlands. Detta för att i sin tur underlätta export och import och möjliggöra ett ömsesidigt handelsutbyte med andra länder. Målen för handels- och investeringsfrämjandet är högsta möjliga grad av frihandel, en effektiv inre marknad, ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO), ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen samt ökade utländska investeringar i Sverige. Regeringen framför i skrivelsen att hållbart företagande spelar en stor roll inom alla dessa områden, inte minst för att fördelarna med handel ska komma alla till del, såväl kvinnor och män som flickor och pojkar. Enligt regeringens mening ska därför hållbart företagande integreras inom såväl frihandelspolitiken som exportfrämjandet, samt beaktas i alla relevanta handelsavtal. Det uppges också vara viktigt att svenska investeringar i jordbruk och naturresurser utomlands görs på ett ansvarsfullt och hållbart sätt, i linje med de globalt överenskomna principer som finns på området.

Sammanfattningsvis syftar den aktuella skrivelsen till att redovisa regeringens syn på hållbart företagande, och på vilket sätt regeringen verkar och avser att verka inom detta område framöver. Regeringens avsikt är att skrivelsen ska vara en utgångspunkt och vägledning för företag och andra intressenter som vill verka för hållbart företagande och en hållbar samhällsutveckling i stort.

Motionerna

Motionärerna Lars Hjalmered m.fl. (M, C, L, KD) framför i motion 2015/16:3306 att företagande är centralt för Sverige och spelar en avgörande roll för landets tillväxt och utveckling. De anför vidare att regeringen bör fortsätta att bygga vidare på alliansregeringens arbete kring hållbarhet i linje med bl.a. FN:s och OECD:s riktlinjer (yrkande 1). Vidare anger motionärerna att de är oroadade över vad som i motionen beskrivs som regeringens centralistiska inställning till styrning av företagande. Här menar motionärerna att regeringen med strategin för hållbart företagande avser att lösa flera av samhällets största utmaningar med att på flera områden gå in på detaljfrågor som expertmyndigheter och andra delar av samhället bättre kan hantera. Hållbart företagande bör enligt motionärerna eftersträvas, men regeringens politik på området anses samtidigt slå mot näringslivet, inte minst de små företagen. Det handlar enligt motionen bl.a. om frågor som rör utstationering, upphandling, socialt företagande och att regeringen inte är tillräckligt tydlig med vad man vill i viktiga frågor som energipolitik, handelsfrågor och skatt på jobb och företagande (yrkande 2).

I motion 2015/16:2604 framför Ulf Berg m.fl. (M) att deras vision för hållbart företagande är att alla företag ska ha en långsiktig syn på värdeskapande och driva en verksamhet som gynnar en hållbar utveckling. Det är enligt motionen särskilt önskvärt att företag väger in sitt beroende av och påverkan på ekosystemtjänster i sina affärsplaner och strategier och att de arbetar för att motverka negativa effekter som skadar miljön och samhället. Motionärerna framför att arbetet med att skapa förutsättningar för hållbart företagande måste fortsätta och anser att de statliga bolagen har ett särskilt ansvar i detta arbete (yrkande 7).

I motion 2015/16:3307 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) framhålls att Sverigedemokraterna ser positivt på stora delar av regeringens skrivelse om politik för ett hållbart företagande. I motionen anför vidare att det emellertid finns negativa effekter när det gäller regeringens hållning i fråga om mångfald, kvotering, klimatpolitik och EU:s ökade kostnader och inflytande. Kritik framförs också mot vad som beskrivs som att orealistiska visioner prioriteras före flera sakpolitiska områden där Sverige behöver stärka sin konkurrenskraft gentemot omvärlden. Vidare framhåller motionärerna att Sverigedemokraterna vill införa konkurrensneutrala ekonomiska och arbetsrättsliga lättnader för både svenska småföretag och arbetstagare när det gäller turordningsregler, starta-eget-bidrag, arbetsgivaravgifter och sjuklöner.

Dessutom anges att Sverigedemokraterna vill driva en biståndspolitik i form av utökat stöd i närområden, handelspolitik med betoning på utökad internationell konkurrenskraft samt utökade satsningar på internationella handelspartner. Vidare vill motionärerna avskaffa de europeiska strukturfonderna och avveckla europeiska socioekonomiska projekt. Avslutningsvis framhåller motionärerna att näringspolitik i stor utsträckning bör genomsyras av förutsägbarhet och att förändringar på området bör genomföras med försiktighet.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet redogör i sitt yttrande (ytr. 2015/16:SkU8y) för det pågående arbete på skatteområdet som regeringen lyfter fram i skrivelsen. Det handlar t.ex. om företagens samarbete med skattemyndigheter och tillhandahållande av de uppgifter som behövs för att myndigheten ska kunna tillämpa skatteregler på ett rättvist och ändamålsenligt sätt.

Skatteutskottet anför i sitt ställningstagande att man tillstyrker regeringens ambition att dels uppmuntra företag att utarbeta en skattepolicy och ett internt kontrollsystem som ska säkerställa att ledningen agerar i överensstämmelse med styrelsens uppfattning av skatteriskfrågan, dels uppmuntra företag att i arbetet med skattepolicyn särskilt beakta låginkomstländers behov och administrativa kapacitet.

I yttrandet finns två avvikande meningar (M, C, L, KD) och (SD).

Utrikesutskottets yttrande

Utrikesutskottet anför i sitt yttrande (ytr. 2015/16:UU4y) bl.a. att utskottet är positivt till att regeringen i skrivelsen presenterar en sammanhållen politik för hållbart företagande. Utrikesutskottet konstaterar att hållbart företagande intar en självklar plats i en modern näringspolitik och stöder principen om att företag som är verksamma i Sverige eller i utlandet bör tillämpa de internationella riktlinjerna för hållbart företagande både hemma och i utlandet. Utskottet betonar att det är företagen själva som måste genomföra ett hållbart företagande men att regeringen aktivt bör uppmuntra företagens arbete på detta område. Utrikesutskottet välkomnar att regeringen avser att utarbeta en plattform för hållbart företagande riktad till företagen och att regeringen även kommer att satsa på att öka kunskapen om hållbart företagande vid Sveriges utlandsmyndigheter.

I yttrandet finns ett särskilt yttrande (C).

Vissa kompletterande uppgifter

Övergripande om hållbart företagande

EU-kommissionen har i sin strategi för Corporate Social Responsibility (CSR) för 2010–2014 definierat hållbart företagande som företagets ansvar för den egna verksamhetens påverkan på samhället, och lyfte bl.a. fram företagets sociala och miljömässiga ansvar. FN:s Global Compact (se nedan) pekade 1999 i första hand ut fyra områden för företags ansvarstagande: mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöhänsyn och antikorrupktion. I skrivelsen har regeringen valt att använda termen hållbart företagande. I det begreppet inkluderas CSR. Med hållbart företagande menas att agera ansvarsfullt och minimera risken för negativ påverkan. Det innebär också möjligheter till värdeskapande och nya innovativa affärsmodeller där företagen arbetar strategiskt, är transparenta och samarbetar med andra aktörer i samhället.

Det finns ett antal internationella riktlinjer som kan vara till stöd för arbetet med hållbart företagande. Det handlar t.ex. om

- OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- FN:s Global Compact
- FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter
- ILO:s kärnkonventioner och trepartsdeklarationer
- FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling
- rapporteringsverktyg och standarder.

Hållbart företagande och statliga företag

När det gäller frågan om ett fortsatt arbete med hållbart företagande för statliga företag som lyfts fram i ett yrkande i motion 2015/16:3306 (M, C, L, KD) kan nämnas att liknande yrkanden behandlades av utskottet hösten 2015 (bet. 2015/16:NU4 och bet. 2015/16:NU7). Utskottet avstyrkte yrkandena mot bakgrund av det pågående arbetet med hållbarhetsfrågor inom förvaltningen för de statliga företagen. Motionsyrkandena följdes upp i reservationer i båda betänkandena (M, C, L, KD).

Staten är en av Sveriges största bolagsägare och vill genom hållbart företagande säkra en långsiktigt hållbar värdetillväxt i sina bolagsinnehav. I den statliga bolagsportföljen finns 49 hel- och delägda företag, varav två är börsnoterade. Det övergripande målet för regeringen är att bolagen ska skapa värde och i förekommande fall se till att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs väl.

Hållbart företagande ingår sedan ett antal år i statens ägarstyrning. Arbetet med hållbart företagande inom förvaltningen av de statliga företagen syftar till att bolagen ska agera så att de har allmänhetens förtroende samtidigt som en långsiktig hållbar värdetillväxt säkerställs. Det innebär att bolagen ska

- arbeta strategiskt med hållbart företagande, vilket bl.a. innebär att styrelserna fastställer strategiska mål för hållbarhetsarbetet och strategier för att nå dessa
- löpande följa upp de strategiska hållbarhetsmålen och måluppföljningen
- agera öppet mot sina intressenter genom att hållbarhetsrapportera samt att föra en öppen och konstruktiv dialog med sina viktigaste intressenter; i regeringens riktlinjer för extern rapportering åläggs bolagen att i samband med årsredovisningen publicera en hållbarhetsredovisning enligt Global Reporting Initiative (GRI) som har kvalitetssäkrats genom oberoende granskning och bestyrkande
- samarbeta med andra bolag med statligt ägande, det privata näringslivet, ideella organisationer och andra intressenter för att effektivisera arbetet och uppnå ännu bättre resultat
- efterleva internationella riktlinjer för miljöhänsyn, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, antikorruption och affärsetik, de tio principerna i FN:s Global Compact, FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

Staten har etablerat ett nätverk för hållbart företagande för att initiera och uppmuntra erfarenhetsutbyte och nätverksbyggande mellan bolagen med statligt ägande. Det ger enligt skrivelsen bolagen möjlighet att inspireras av och utbyta erfarenheter med varandra i syfte att stärka och effektivisera arbetet med hållbart företagande i den statliga bolagsportföljen.

För att följa upp och analysera bolagens arbete med hållbart företagande har vidare en hållbarhetsanalys utvecklats av förvaltningsorganisationen. Resultatet av analysen används i den aktiva förvaltningen, dvs. i ägardialogen, styrelsenomineringsprocessen, processen för ekonomiska mål och processen för uppdragsmål. Analysen ger underlag för en gemensam och förutsebar utgångspunkt i dialogen mellan ägaren och bolaget, vilket skapar förutsättningar för en långsiktig och konsekvent styrning av bolagen. De första analyserna genomfördes under 2014. Under 2015 integreras analysen ytterligare i processen för att ta fram ekonomiska mål.

Av de stämmovalda styrelseledamöterna var i maj 2015 andelen kvinnor i helägda statliga bolag 49 procent.

Miljö och klimat

För att stärka samverkan med näringslivet tillsatte regeringen i januari 2015 en nationell miljömålssamordnare som bl.a. ska verka för att kunskapen om generationsmålet och miljökvalitetsmålen ökar, underlätta för företag och näringslivets organisationer att synliggöra sitt miljöarbete och tydliggöra kopplingen till målen. Uppdraget ska redovisas 2017.

Vidare har ett samarbete initierats av regeringen vilket syftar till att samla svenska aktörer i ett stärkt klimatarbete och utmana andra länder att göra detsamma inom ramen för den s.k. Lima-Paris Action Agenda. Ett stort antal svenska företag och kommuner deltar i initiativet Fossilfritt Sverige och

synliggör därmed hur de bidrar i klimatarbetet. Sverige har också tillsammans med ett antal andra länder initierat projektet The New Climate Economy, för att kartlägga klimatarbetets ekonomiska dimensioner. I rapporten Better Growth Better Climate som presenterades vid klimatoppmötet 2014 konstateras bl.a. att det är både möjligt och nödvändigt att åstadkomma minskade utsläpp och ekonomisk tillväxt samtidigt.

Här kan också nämnas att Naturvårdsverket har ett uppdrag om kommunikation om ekosystemtjänster. Uppdraget löper under 2014–2017 och innebär en strategisk samverkan med bl.a. näringslivet. Arbetet involverar ett tiotal relevanta myndigheter och har bl.a. resulterat i en guide för värdering av ekosystemtjänster. Naturvårdsverket planerar också att ta fram en kunskapsplattform och vägledningar för arbetet med ekosystemtjänstbedömningar.

Jämställdhet

Det framgår av skrivelsen att regeringen har för avsikt att lämna en proposition till riksdagen om en ändring av reglerna så att lönekartläggningar ska göras varje år. Vidare har Arbetsförmedlingen fått i uppdrag att motverka den könsuppdelade arbetsmarknaden. Regeringen kommer även att se över hela föräldraförsäkringen. I ett första steg har en tredje månad reserverats för vardera föräldern.

I skrivelsen framförs också att målet är att bolagsstyrelserna i börsnoterade företag ska bestå av minst 40 procent av vardera kön. År 2015 utgör kvinnor 29 procent av alla ledamöter, men utvecklingen går enligt regeringen för långsamt. Regeringen uppger att den därför kommer att göra en avstämning efter bolagsstämmorna 2016, och om målet inte är uppnått presenteras ett förslag till lagstiftning om könsfördelningen i börsbolagens styrelser.

Arbetsvillkor, utstationering och mänskliga rättigheter

Regeringen uppger i skrivelsen att den avser att fortsätta arbetet med att se över och skärpa lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare samt genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/67/EU om tillämpning av utstationeringsdirektivet (tillämpningsdirektivet) inklusive införandet av ett entreprenörsansvar. Regeringen anger också att ett påverkansarbete inom EU har påbörjats som syftar till en revidering av utstationeringsdirektivet.

Regeringen har tagit fram en nationell handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter. I juni 2011 antog FN:s råd för mänskliga rättigheter vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter: UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Den nationella handlingsplanen syftar till att omsätta FN:s vägledande principer i praktisk handling på nationell nivå. Planen är ett svar på EU-kommissionens uppmaning till medlemsstaterna att ta fram nationella handlingsplaner. Hittills har

Storbritannien, Nederländerna, Danmark, Finland och Litauen utarbetat nationella handlingsplaner.

Upphandling

För närvarande pågår flera projekt inom Regeringskansliet för att förbättra och effektivisera den offentliga upphandlingen. Här kan nämnas att en ny upphandlingsmyndighet bildades 2015 som bl.a. ska verka för en socialt och miljömässigt hållbar upphandling till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling samt att tre nya lagar om upphandling ska träda i kraft i april 2016.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Skrivelserna
- Övergripande om hållbart företagande
- Ekosystemtjänster och hållbart företagande

Skrivelserna

I december 2015 överlämnade regeringen skrivelserna Politik för hållbart företagande (skr. 2015/16:69) till riksdagen. I skrivelserna redovisar regeringen sin syn på hållbart företagande och en rad frågor som är kopplade till detta. Det handlar t.ex. om mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöhänsyn och antikorrupcion, men också jämställdhet, barnrättsperspektivet, mångfald, affärsetik och beskattning. Utskottet ser positivt på att en sammanhållen politik för hållbart företagande presenteras och välkomnar en samlad diskussion om dessa angelägna frågor.

Med det anförda föreslår utskottet att skrivelserna läggs till handlingarna.

Övergripande om hållbart företagande

I skrivelserna Politik för hållbart företagande (skr. 2015/16:69) redogörs för hur regeringen avser att driva en sammanhållen politik för hållbart företagande. I motion 2015/16:3306 (M, C, L, KD) förordas att riksdagen ska göra uttalanden om bl.a. inriktningen i politiken om utstationering, upphandling och socialt företagande kopplat till hållbart företagande. I motion 2015/16:3307 (SD) förordas vidare ett riksdagsuttalande om bl.a. regeringens hållning i frågor om mångfald, kvotering, klimatpolitik och EU:s inflytande.

Utskottet vill inledningsvis framhålla att en ambitiös och sammanhållen politik för hållbart företagande är en viktig del i att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb och växande företag. Utskottet kan i likhet med regeringen konstatera att hållbart företagande har en självklar roll i en modern näringspolitik som skapar förutsättningar för att

svenska företag ska fortsätta utvecklas, växa på tillväxtmarknader och vara attraktiva för investerare och medarbetare. Hållbart företagande ska också bidra till en hållbar samhällsutveckling i stort, och utskottet kan därmed konstatera att hållbart företagande är en viktig del av många andra områden såsom finansmarknadspolitiken, miljöpolitiken, den regionala tillväxtpolitiken, arbetsmarknadspolitiken, handelspolitiken och biståndspolitiken. Utskottet vill också påpeka att omställningen till ett hållbart samhälle rymmer såväl utmaningar som möjligheter för företag. Regeringens ambition att uppmuntra, underlätta och möjliggöra för företag att maximera sin positiva påverkan på en hållbar utveckling är därför något som utskottet välkomnar.

Regeringens samlade politik för hållbart företagande innebär att det ställs tydliga krav på företag, men politiken stöder också näringslivet i deras hållbarhetsarbete. Utskottet vill här framhålla att staten samtidigt har ett ansvar för att vara föregångare i arbetet med hållbart företagande. Här kan nämnas att hållbart företagande sedan ett antal år ingår i förvaltningen av de statliga företagen och syftar till att dessa bolag ska agera så att de har allmänhetens förtroende samtidigt som en långsiktigt hållbar värdetillväxt säkerställs. För att följa upp och analysera bolagens arbete med hållbart företagande har en hållbarhetsanalys utvecklats av förvaltningsorganisationen. Resultatet av analysen används i den aktiva förvaltningen, dvs. i ägardialogen, styrelsenomineringsprocessen, processen för ekonomiska mål och processen för uppdragsmål.

När det gäller arbetet med hållbart företagande kopplat till miljö- och klimatpolitiken anger regeringen i skrivelsen bl.a. att den ska verka för ökad kunskap om miljö kvalitetsmålen och generationsmålet samt verka för att näringslivet får en tydlig roll i det svenska miljöarbetet som syftar till att uppnå miljömålen. Här kan nämnas att regeringen i januari 2015 tillsatte en nationell miljömålssamordnare som ska verka för att öka kunskapen om generationsmålet och miljö kvalitetsmålen, underlätta för företag och näringslivets organisationer att synliggöra sitt miljöarbete och tydliggöra kopplingen till målen. Uppdraget, som ska redovisas 2017, syftar vidare till att stärka samverkan mellan näringslivet och andra aktörer. Utskottet vill också framhålla initiativet Fossilfritt Sverige där ett stort antal svenska företag och kommuner deltar och synliggör hur de bidrar i klimatarbetet.

Vidare vill utskottet framhålla den sociala dimensionen av hållbart företagande som bl.a. innefattar anständiga arbetsvillkor, respekt för mänskliga rättigheter och jämställdhet. Som ett led i att stärka grundläggande rättigheter i arbetslivet och kollektivavtalens ställning på EU-nivå pågår ett arbete med att se över och skärpa lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare samt genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/67/EU om tillämpning av utstationeringsdirektivet (tillämpningsdirektivet) inklusive införandet av ett entreprenörsansvar. Det uppges också i skrivelsen att ett påverkansarbete har påbörjats inom EU för att revidera utstationeringsdirektivet.

Utskottet anser även att det är av stor vikt för ett företags anställda att mänskliga rättigheter beaktas i arbetslivet. Liksom utrikesutskottet anför i sitt yttrande välkomnar utskottet därför att Sverige som sjätte land i världen lanserat en handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter i syfte att nationellt genomföra FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.

När det gäller jämställdhetsfrågor som är kopplade till ett hållbart företagande noterar utskottet att regeringen avser att lämna en proposition till riksdagen om en ändring av regler så att lönekartläggningar ska göras varje år. Utskottet noterar vidare att regeringen mot bakgrund av en ojämn könsfördelning i börsbolagens styrelser kommer att göra en avstämning efter bolagsstämmorna 2016, och om målet om minst 40 procent av vardera kön i styrelserna inte är uppnått kommer ett förslag till lagstiftning på området att presenteras. Som tidigare nämnts har staten ett ansvar att genom ägarstyrning av de statliga företagen vara föregångare när gäller hållbart företagande. Det innefattar även jämställdhetsarbetet. Av de stämvalda styrelseledamöterna i de helägda statliga bolagen var 49 procent av styrelseledamöterna kvinnor i maj 2015

Utskottet kan vidare konstatera att det för närvarande pågår flera projekt inom Regeringskansliet för att förbättra och effektivisera offentlig upphandling. Här kan nämnas att en ny upphandlingsmyndighet bildades 2015 som bl.a. ska verka för en socialt och miljömässigt hållbar upphandling till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling samt att tre nya lagar om upphandling ska träda i kraft i april 2016.

I övrigt delar utskottet regeringens hållning att hållbart företagande bör integreras inom såväl frihandelspolitiken som exportfrämjandet samt beaktas i alla relevanta handelsavtal. Utskottet vill även framhålla att ännu närmare samarbeten mellan stater, multilaterala organisationer, företag, arbetsmarknadens parter och civilsamhället är nödvändiga för det svenska näringslivets långsiktiga ekonomiska tillväxt och för en hållbar samhällsutveckling.

Avslutningsvis vill utskottet instämma i vad skatteutskottet anför i sitt yttrande när det gäller hållbar beskattning. Utskottet ställer sig därmed positivt till det pågående arbetet med att uppmuntra företag att ta fram skattepolicyer och interna kontrollsystem, samt att företagen i dessa beaktar låginkomstländers behov och administrativa kapacitet.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna 2015/16:3306 (M, C, L, KD) och 2015/16:3307 (SD).

Ekosystemtjänster och hållbart företagande

I motion 2015/16:2604 (M) förordas ett riksdagsuttalande om att företag bör väga in sitt beroende av och sin påverkan på ekosystemtjänster i sina affärsplaner och strategier samt arbeta för att motverka negativ påverkan på miljön och samhället. Dessutom anføres att arbetet med att skapa

förutsättningar för hållbart företagande måste fortsätta och att de statliga bolagen har ett särskilt ansvar i detta arbete.

Begreppet ekosystemtjänster innefattar ekosystemens direkta och indirekta bidrag till människors välbefinnande. När det gäller näringslivets förhållande till och beroende av ekosystemtjänster vill utskottet framhålla det faktum att näringslivet är beroende av fungerande ekosystem och påverkar såväl positivt som negativt ett flertal ekosystemtjänster som bidrar till samhällets välbefinnande. Utskottet noterar att regeringen i skrivelsen anför att den ska verka för att betydelsen av biologisk mångfald och värdet av ekosystemtjänster integreras i arbetet med hållbart företagande där så är relevant, bl.a. med förbättrade miljöräkenskaper, standarder, certifierings- och redovisningssystem. Utskottet noterar vidare att Naturvårdsverkets uppdrag om kommunikation om ekosystemtjänster 2014–2017 innebär en strategisk samverkan med bl.a. näringslivet. Arbetet involverar ett tiotal relevanta myndigheter och har bl.a. resulterat i en guide för värdering av ekosystemtjänster. En kunskapsplattform och vägledningar för arbetet med ekosystemtjänstbedömningar planeras också tas fram.

När det vidare gäller de statliga bolagens ansvar i fråga om hållbart företagande vill utskottet åter påminna om att det sedan ett antal år ingår i statens ägarstyrning. Bolagen ägs av staten, och därmed ytterst av svenska folket, och det är därför naturligt att staten som ägare strävar efter att bolagen ska befinna sig i framkant inom detta område.

Mot denna bakgrund ser utskottet ingen nödvändighet att göra ett riksdagsuttalande så som begärs i motion 2015/16:2604 (M). Därmed avstyrks den aktuella motionen i berörd del.

Reservationer

1. **Övergripande om hållbart företagande, punkt 2 (M, C, L, KD)**

av Lars Hjälmered (M), Hans Rothenberg (M), Ulf Berg (M), Helena Lindahl (C), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Penilla Gunther (KD) och Mathias Sundin (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3306 av Lars Hjälmered m.fl. (M, C, L, KD) yrkandena 1 och 2 samt avslår motion

2015/16:3307 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD).

Ställningstagande

I regeringens skrivelse 2015/16:69 Politik för hållbart företagande redovisar regeringen sin syn på hållbart företagande när det gäller bl.a. mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och klimatarbete och antikorrupktion. Skrivelsen berör också områden som hållbar beskattning, handelspolitik, finansmarknadspolitik för hållbara investeringar samt jämställdhet och mångfald.

Vi vill inledningsvis understryka att företagande är centralt för Sverige och spelar en avgörande roll för landets tillväxt och utveckling. Vi välkomnar att regeringen i skrivelsen ger uttryck för en ambition att bygga vidare på alliansregeringens arbete kring hållbarhet i enlighet med bl.a. FN:s och OECD:s riktlinjer. Vi vill däremot framhålla att vi oroas över regeringens centralistiska inställning till styrning av företagande som framgår av den politik för hållbart företagande som redovisas i regeringens skrivelse. Det framgår att regeringen avser att lösa flera av samhällets största utmaningar med denna politik, och på flera områden går regeringen väldigt konkret in på detaljfrågor som expertmyndigheter och framför allt andra delar av samhället bättre kan hantera.

Om regeringen i skrivelsen syftar till att uppmuntra företag oavsett storlek att agera utifrån social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet har man misslyckats kapitalt. Det är svårt att urskilja några tydliga förslag i skrivelsen som ska underlätta hållbarhetsredovisning – särskilt när det gäller mindre företag.

Hållbart företagande innebär att förena miljöhänsyn, lönsamhet och socialt ansvarstagande. Vi anser att målsättningarna för bl.a. sociala företag eller jämställdhet på regional nivå är väsentliga i främjandet av ett hållbart företagande. Det är därför förvånande att regeringen i sin budget för 2016 valt att minska det ekonomiska stödet till de redan etablerade aktörerna på dessa områden.

Inom ramen för Politik för hållbart företagande lyfter regeringen även fram upphandlingsfrågor och utstationeringsdirektivet. Vi kan konstatera att dagens regelverk för upphandlingar ger utrymme för myndigheter att beakta hållbarhetskrav beroende på upphandlingens art. Detta utrymme har många gånger använts fel eller inte alls, vilket enligt vår mening är anmärkningsvärt.

Vidare har Sverige under de senaste åren visat att det går att fokusera på goda konkurrensvillkor samtidigt som seriösa små och medelstora företag inte utestängs från stora marknader och utan att onödig byråkrati skapas. Trots en hårdnande internationell konkurrens är det ett arbete som måste fortsätta utan att vare sig kvalitet eller rättvisa kompromissas bort. Vi ser dock med besvikelse på många formuleringar i skrivelsen där regeringen lovar förbättringar och förändringar. Vi menar att stora delar av regeringens politik för hållbart företagande i stället kommer att slå hårt mot näringslivet, inte minst mot de små företagen. Vi vill i stället se konkreta förslag för att skapa ett långsiktigt hållbart näringsliv med möjligheter för företag i olika storlekar och branscher att bedriva sina verksamheter utifrån de huvudkriterier som innefattar social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. Vi menar att hållbart företagande bör eftersträvas såväl inom upphandlingar som på den europeiska marknaden, utan att stå i motsats till den fria rörligheten av tjänster i EU.

Att Sverige ska vara pådrivande inom EU i dessa frågor ser vi som en självklarhet. Samtidigt oroas vi över regeringens oförmåga att ta itu med många av dessa frågor på hemmaplan. Otydlighet och motstridiga besked från regeringen på viktiga områden såsom energi- och handelspolitik visar frånvaron av en klar och förutsebar politik och pekar på behovet av en sammanhållen linje innan man går ut och kräver detsamma av EU.

I likhet med vad som framförs av allianspartiernas företrädare i skatteutskottets yttrande finner vi det anmärkningsvärt att regeringen sätter andra länders behov före svensk tillväxt och utveckling, före svenska företag och före att värna svenska skattebaser. Det borde i stället vara regeringens uppgift att lyfta fram svenska intressen. Regeringen kan uppmuntra multinationella företag att följa riktlinjer och uppfylla skattelagstiftning, men att detaljreglera företag främjar inte svensk tillväxt och utveckling för svenska företag.

Sammantaget menar vi att regeringens strategi Politik för hållbart företagande slår hårt mot näringslivet och kommer att få långtgående negativa konsekvenser för tillväxt och utveckling. Vi anser att regeringen i stället måste skapa stringens och tydlighet i vad man faktiskt vill åstadkomma i viktiga frågor som energipolitiken för svensk industri, hur regeringen ställer sig till det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar (TTIP) och alla

dess delar samt hur 150 miljarder kronor i höjda skatter på jobb och företagande över mandatperioden ska stärka svenska företag.

Vi anser att riksdagen bör tillkännage det som nyss anförts för regeringen. Vid ett sådant tillkännagivande blir motion 2015/16:3306 (M, C, L, KD) tillgodosedd och den tillstyrks. Övriga här aktuella motioner avstyrks.

2. Övergripande om hållbart företagande, punkt 2 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2015/16:3307 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) och avslår motion 2015/16:3306 av Lars Hjälmered m.fl. (M, C, L, KD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi sverigedemokrater vill inledningsvis framhålla att vi ser positivt på delar av regeringens skrivelse Politik för hållbart företagande (skr. 2015/16:69). Vi delar regeringens syn när det gäller övergripande mål, riktlinjer och visioner. Regeringens skrivelse sträcker sig över ett flertal politiska områden som t.ex. finansområdet, miljö, regional tillväxt, arbetsmarknad, handel och bistånd. Sverigedemokraterna ser värdet av samförstånd i viktiga sakfrågor som är av vikt för svensk ekonomi. Det finns emellertid områden där våra politiska åsikter går isär och där regeringens politik kan få allvarliga konsekvenser för tillväxt och jobbskapande.

Vi i Sverigedemokraterna ser negativt på vad vi anser vara nitiska förslag om såväl mångfald och kvotering som en verklighetsfrämmande klimatpolitik och EU:s ständigt ökade kostnader och inflytande. Vår generella kritik av regeringens förda linje är att orealistiska visioner prioriteras före flera sakpolitiska områden där Sverige behöver stärka sin konkurrenskraft gentemot omvärlden. Vi ser vikten av ett hållbart företagande och dess aspekter, i både en nationell och en internationell bemärkelse. Sverige befinner sig på en global marknad, och en politik för hållbart företagande måste därmed förhålla sig till detta. Hållbart företagande berör många delar av näringslivet, men vi vill betona att förutsättningarna ser väldigt olika ut beroende på bransch, sektorer och storlek på företag, men även lokalisering, konjunktur eller tidpunkt för etablering. Stora politiska visioner som kan belasta företagen med ökade kostnader eller utökad byråkrati måste därför genomföras med försiktighet.

Vi vill vidare understryka att Sverige är ett av de industriländer som har lägst utsläpp av s.k. klimatgaser och kan konstatera att Sverige på klimatområdet inte har något att skämmas för i ett internationellt perspektiv. Vi menar att Sveriges och Europas utmaning i stället ligger i att säkerställa energitillgången och upprätthålla viljan till långsiktiga energiinvesteringar. Sådana investeringar måste givetvis göras parallellt med en långsiktig god utveckling för miljön för att inte riskera Europas globala konkurrenskraft. Om alltför stora kostnader läggs på europeiska företag kommer det att hämma den ekonomiska tillväxten och därmed innebära minskade resurser till forskning och utveckling. Det finns även en risk att ökade kostnader för företagen resulterar i att produktionen flyttar och därmed leder till ett ökat koldioxidläckage, dvs. att utsläppen av koldioxid inte minskar utan bara flyttar på sig. Vi menar att det bör finnas en sund balans mellan ekonomi och klimatambitioner. Våra viktigaste prioriteringar är ett minskat koldioxidläckage och en stärkt europeisk konkurrenskraft.

Vi vill också se ett jämställt samhälle där alla medborgare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Vår politik på jämställdhetsområdet tar sin utgångspunkt i hur män och kvinnor är, inte hur de borde vara. Vi avvisar därmed verklighetsfrånvända teorier där man bortser från könsskillnader. Vi motsätter oss att staten försöker ändra på människors könsidentitet. Kopplat till detta motsätter vi oss kvotering och s.k. positiv särbehandling. Vi välkomnar däremot debatter och opinionsbildning för en mindre snedfördelning mellan könen inom olika yrken eller uppdrag. Vi menar dock att det alltid i slutändan handlar om vuxna människor som gör fria val. Tvångskvotering i bolagsstyrelser vänder vi oss emot med emfas. Målet som EU satt upp med minst 40 procent av det underrepresenterade könet i bolagsstyrelser är ett direkt hån mot duktiga och självständiga kvinnors möjlighet att ta plats på egna meriter. Vi ställer oss även frågande till andra typer av mångfaldspolycier.

Vi i Sverigedemokraterna har satt fokus på politiken för ett långsiktigt hållbart företagande kopplat till industrin. Vi lyfter frågor som tillväxt, internationell reell konkurrenskraft, infrastruktur, energifrågor och arbetskraft. Vi vill införa konkurrensneutrala ekonomiska och arbetsrättsliga lättnader för både svenska småföretag och arbetstagare när det gäller turordningsregler, Starta-egget-bidrag, arbetsgivaravgifter och sjuklöner. Vi förordar även biståndspolitik i form av utökad stöd i närområden, handelspolitik med betoning på utökad internationell konkurrenskraft samt utökade satsningar på internationella handelspartner.

De europeiska strukturfonderna bör avskaffas, och europeiska socioekonomiska projekt bör avvecklas. Vi anser att medlen i fonderna är kraftigt snedfördelade till projekt som ständigt är kostnadsdrivande. Svenska skattebetalare bör inte finansiera europeiska arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Avslutningsvis är det enligt vår mening viktigt att en seriös näringspolitik i stor utsträckning genomsyras av förutsebarhet och långsiktighet. Förändringar på området bör därför genomföras med försiktighet. Följaktligen är det både

onödigt och olämpligt att göra partipolitik av institutioner som arbetar med denna typ av frågor. På sikt ser vi emellertid fram emot en diskussion om vad som egentligen genererar tillväxt och nya framgångsrika företag. Vi utesluter inte att staten bör ta ett steg tillbaka på vissa områden och överlåta innovation, entreprenörskap och förnyelse av näringslivet till mer lämpade privata aktörer. Precis som företrädare för Sverigedemokraterna framför i skatteutskottets yttrande anser vi att regeringen borde ta ansvar och förbättra förutsättningarna för företagens verksamhet genom att t.ex. ta initiativ till lagstiftningsreformer på skatteområdet.

Det som vi nu anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen. Med hänvisning till det som anförts tillstyrks motion 2015/16:3307 (SD). Övriga här aktuella motioner avstyrks.

3. Ekosystemtjänster och hållbart företagande, punkt 3 (M)

av Lars Hjälmared (M), Hans Rothenberg (M), Ulf Berg (M) och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2015/16:2604 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Vi vill inledningsvis framhålla att ett hållbart nyttjande av ekosystemtjänster är en del i arbetet för en ansvarsfull långsiktig ekonomisk utveckling och en förutsättning för mänskligt välbefinnande. Begreppet ekosystemtjänster innefattar ekosystemens bidrag till människors välbefinnande och tydliggör människans beroende av naturen. Att fortsätta det framgångsrika arbetet med att värdesätta ekosystemtjänster är enligt vår mening viktigt för att tydliggöra betydelsen av en rik biologisk mångfald och för att ekosystemens värde ska bli en integrerad del i samhällsplaneringen.

Vår vision för hållbart företagande är att alla företag har en långsiktig syn på värdeskapande och bedriver en verksamhet som gynnar en hållbar utveckling både ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Det är särskilt önskvärt att företag väger in sitt beroende av och sin påverkan på ekosystemtjänster i affärsplaner och strategier samt motverkar negativa effekter som skadar miljön och samhället. Vi anser att riksdagen bör uppmana regeringen att fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för hållbart företagande och vill i detta sammanhang även understryka att de statliga bolagen har ett särskilt ansvar i detta arbete. En effektivare användning av naturens resurser är både nödvändig

och möjlig. Med en sådan uppmaning från riksdagens sida får motion 2015/16:2604 (M) anses tillgodosedd i berörd del och motionsyrkandet tillstyrks.

Särskilt yttrande

Övergripande om hållbart företagande, punkt 2 (KD)

Penilla Gunther (KD) anför:

Som framgår av det föregående står jag bakom den alliansgemensamma motionen 2015/16:3306 (M, C, L, KD) som väckts med anledning av regeringens skrivelse 2015/16:69 Politik för hållbart företagande. Jag vill i detta särskilda yttrande dock utveckla min syn på sociala hänsyn i offentlig upphandling.

Hållbart företagande innebär att förena miljöhänsyn, lönsamhet och socialt ansvarstagande. Det är viktigt att aktörer i möjligaste mån ges möjlighet att lämna anbud i offentlig upphandling och att det därmed finns aktörer att välja mellan. I EU:s upphandlingsdirektiv (2004/17/EG och 2004/18/EG) som utgör den rättsliga grunden för offentlig upphandling inom EU finns utrymme för beaktande av sociala hänsyn. Sådana hänsyn kan tas där det är lämpligt och så länge en fungerande konkurrens kan säkerställas. Även om svensk upphandlingslagstiftning utgår från EU:s upphandlingsdirektiv är den svenska tolkningen av regelverket mycket snäv. Det har lett till att sociala skäl sällan beaktas i en offentlig upphandling trots att det finns information från bl.a. Tillväxtverket om hur en upphandling ska gå till.

Jag menar att sociala hänsyn i en offentlig upphandling kan vara ett bra redskap för att öka utsatta människors möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. De nya EU-direktiv på upphandlingsområdet som kommer att genomföras i svensk lagstiftning i april 2016 väntas ge större utrymme för att ta sociala hänsyn i offentliga upphandlingar. Jag vill understryka att detta är viktiga steg för att öka möjligheterna, inte minst för de arbetsintegrerade sociala företagen, att lämna anbud på produkter och tjänster.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2015/16:69 Politik för hållbart företagande

Följdmotionerna

2015/16:3306 av Lars Hjälmered m.fl. (M, C, L, KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen fortsätter arbetet kring hållbarhet och företagande och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska underlätta för svenska företag att kunna bedriva sin verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3307 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hållbart företagande och tillkännager detta för regeringen.

Motion från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:2604 av Ulf Berg m.fl. (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa goda förutsättningar för hållbart företagande och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Skatteutskottets yttrande 2015/16:SkU8y

Politik för hållbart företagande

Till näringsutskottet

Näringsutskottet har gett skatteutskottet tillfälle att senast den 1 mars 2016 yttra sig över skrivelse 2015/16:69 Politik för hållbart företagande samt kommittémotionerna 2015/16:NU3306 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, L, KD) och 2015/16:NU3307 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Skatteutskottet begränsar sitt yttrande till avsnitt 6.7 Hållbar beskattning.

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens ambition att uppmuntra företag att dels utarbeta en skattepolicy och ett internt kontrollsystem som ska säkerställa att ledningens agerande sker i överensstämmelse med styrelsens uppfattning av skatteriskfrågan, dels uppmuntra företag att i arbetet med skattepolicyen särskilt beakta låginkomst-länders behov och administrativa kapacitet.

I yttrandet finns två avvikande meningar (M, C, L, KD) och (SD).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen redovisar regeringen sin syn på en rad frågor som är kopplade till ett hållbart företagande, såsom mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöhänsyn och antikorruption, men också jämställdhet, barnrättsperspektivet, mångfald, affärsetik och beskattning. I skrivelsen klargörs att hållbart företagande inte bara är en självklar del av näringspolitiken utan också en del av många andra områden, såsom finansmarknadspolitiken, miljöpolitiken, regionala tillväxt-politiken, arbetsmarknadspolitiken, handelspolitiken och biståndspolitiken. Av skrivelsen framgår även regeringens förväntningar på företagens hållbarhetsarbete samt rekommendationer om hur arbetet bör bedrivas.

I skrivelsens avsnitt 6.7 Hållbar beskattning anför regeringen att den ska uppmuntra företag att dels utarbeta en skattepolicy och ett internt kontrollsystem som ska säkerställa att ledningens agerande sker i överensstämmelse med styrelsens uppfattning av skatteriskfrågan, dels att vid utarbetande av lämpliga principer för en skattepolicy särskilt beakta låginkomstländers behov och administrativa kapacitet.

Bakgrund och pågående arbete

Regeringen framhåller att OECD:s riktlinjer för multinationella företag när det gäller beskattning i korthet innebär att företagen bör uppfylla både skattelagstiftningens syfte och bokstav i de länder där de är verksamma. Skattskyldigheten innefattar att samarbeta med skattemyndigheter och tillhandahålla de uppgifter som behövs för att myndigheten ska kunna tillämpa skattereglerna på ett rättvist och ändamålsenligt sätt. Regeringen menar att det är viktigt att betona att företagen ska betala skatt, men att de inte ska betala mer skatt än vad lagstiftningen kräver. Internprissättning är en viktig fråga inom beskattningsområdet. OECD:s kommitté för skattefrågor utarbetar rekommendationer för att säkerställa att internprissättningen återspeglar den s.k. armlängdsprincipen som innebär att prissättningen ska motsvara vad som skulle ha tillämpats mellan oberoende parter under jämförbara omständigheter. Rekommendationerna syftar till att hjälpa skattemyndigheter och multinationella företag genom att visa hur internprissättningsfrågan kan lösas på bästa sätt. Genom tillämpning av armlängdsprincipen kan otillbörlig fördelning av vinst och förlust undvikas och riskerna för dubbelbeskattning minimeras.

Frågan om att bekämpa olovlig kapitalflykt och skatteflykt är som regeringen påpekar prioriterad för många länder, inklusive Sverige. Sverige deltar aktivt i ett flertal processer som syftar till att motverka skatteflykt och skatteundandragande, t.ex. det gemensamma G20/OECD-projektet Base

Erosion and Profit Shifting (BEPS) som etablerades 2013. En handlingsplan för BEPS antogs i juni 2013 och innehåller 15 åtgärder som är inriktade på att bl.a. förhindra att företag betalar för lite eller ingen skatt. Projektet avslutades formellt i oktober 2015 genom publicering av ett antal rapporter om de 15 åtgärderna, samt ett sammanfattande dokument. Samarbetet kommer dock i praktiken att fortsätta åtminstone fram till 2020 för att slutföra återstående arbete och tillförsäkra ett effektivt genomförande av överenskomna åtgärder. Inom FN bedrivs ett liknande arbete. Sverige bidrar sedan 2013 med kompetens och resurser till FN:s skattekommitté, som fokuserar särskilt på utvecklingsländernas perspektiv. Inom ramen för OECD stöder Sverige också Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes som övervakar genomförandet av den internationella standarden för transparens och informationsutbyte på skatteområdet. Sverige driver även frågan om motverkande av olovlig kapital- och skatteflykt samt skatteundandragande genom ett starkt engagemang i andra internationella organisationer, t.ex. Världsbanken och Internationella valutafonden (IMF). Sverige bidrar också genom kapacitetsuppbyggnad i och tekniskt bistånd till utvecklingsländerna så att de har nödvändiga verktyg och lagstiftning för att motverka internationell skatteflykt och skatteundandragande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens ambitioner att uppmuntra företag att utarbeta skattepolicyer och interna kontrollsystem, samt att företagen i dessa beaktar låginkomstländers behov och administrativa kapacitet.

Stockholm den 25 februari 2016

På skatteutskottets vägnar

Per Åsling

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Åsling (C), Leif Jakobsson (S), Niklas Wykman (M), Sara Karlsson (S), Helena Bouveng (M), Peter Persson (S), Anna Hagwall (SD), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Hannah Bergstedt (S), Rasmus Ling (MP), Anette Åkesson (M), Adnan Dibrani (S), David Lång (SD), Mats Persson (L), Daniel Sestrajic (V), Larry Söder (KD) och Patrik Lundqvist (S).

Avvikande meningar

1. Politik för hållbart företagande (M, C, L, KD)

Per Åsling (C), Niklas Wykman (M), Helena Bouveng (M), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Anette Åkesson (M), Mats Persson (L) och Larry Söder (KD) anför:

I regeringens skrivelse 2015/16:69 Politik för hållbart företagande redovisar regeringen sin syn på hållbart företagande när det gäller mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö- och klimatarbete och antikorruption. Skrivelsen berör också områden som hållbar beskattning, handelspolitik, finansmarknads- politik för hållbara investeringar samt jämställdhet och mångfald. Hållbart företagande kan sträcka sig över flera olika områden och är inte bara en självklar del av näringspolitiken utan även av andra politikområden.

Frågan om att bekämpa olovlig kapitalflykt och skatteflykt är som regeringen påpekar en internationellt prioriterad fråga för många länder, inklusive Sverige. Sverige deltar aktivt i ett flertal processer internationellt som syftar till att motverka skatteundandragande, exempelvis inom OECD med BEPS-projektet. Det är viktigt att arbeta med att utveckla ett inter- nationellt skattesystem där låginkomstländers behov tillgodoses, men vår utgångspunkt bör vara att värna svenska skattebaser och svensk konkurrens- kraft.

Företagande är centralt för vårt land och avgörande för svensk tillväxt och utveckling. Stora delar av den politik som regeringen redogör för i den aktuella skrivelsen slår hårt mot näringslivet, vilket är negativt för tillväxt, utveckling och skapandet av nya jobb. Regeringen kan uppmuntra multinationella företag att följa riktlinjer och uppfylla skattelagstiftning men att detaljreglera företag främjar inte svensk tillväxt och utveckling för svenska företag.

Vi finner det anmärkningsvärt att regeringen sätter andra länders behov före svensk tillväxt och utveckling, före svenska företag och före att värna svenska skattebaser. Det borde i stället vara regeringens uppgift att lyfta fram svenska intressen.

2. Politik för hållbart företagande (SD)

Anna Hagwall (SD) och David Lång (SD) anför:

Sverigedemokraterna ser positivt på stora delar av regeringens skrivelse om en politik för hållbart företagande. Vi har en gemensam generell syn på övergripande mål, riktlinjer och visioner. Sverigedemokraterna skulle emellertid välkomna en diskussion om vad som egentligen genererar tillväxt och nya framgångsrika företag och utesluter inte att staten bör ta ett steg tillbaka på vissa områden och överlåta innovation, entreprenörskap och förnyelse av näringslivet på de mest lämpade privata aktörerna, vars förutsätt- ningar snarare kan optimeras genom reformer på t.ex. skatteområdet.

När det gäller regeringens ambitioner med hållbar beskattning som redogörs för i skrivelsen finner vi dock att regeringen ensidigt fokuserar på vad företagen kan göra. Här tycker vi att regeringen i stället borde ta ansvar och förbättra förutsättningarna för företagens verksamhet genom att t.ex. ta initiativ till lagstiftningsreformer på skatteområdet.

BILAGA 3

Utrikesutskottets yttrande 2015/16:UU4y

Politik för hållbart företagande

Till näringsutskottet

Näringsutskottet beslutade den 21 januari 2016 att bereda utrikesutskottet tillfälle att yttra sig över skrivelse 2015/16:69 Politik för hållbart företagande och motioner.

Utrikesutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen i de delar som berör utrikesutskottets beredningsområde.

Som en del av beredningen av detta yttrande redogjorde statsrådet Mikael Damberg för skrivelsens innehåll i samband med en föredragning för utskottet den 19 januari 2016.

Utrikesutskottet har inte något att anföra med anledning av regeringens skrivelse.

I yttrandet finns ett särskilt yttrande (C).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelse 2015/16:69 Politik för hållbart företagande redovisas regeringens syn på en rad frågor kopplade till ett hållbart företagande såsom mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöhänsyn och antikorruption, men också jämställdhet, barnrättsperspektivet, mångfald, affärsetik och beskattning.

I skrivelsen görs klart att hållbart företagande inte bara är en självklar del av näringspolitiken utan också en del av många andra områden, såsom finansmarknadspolitiken, miljöpolitiken, regionala tillväxtpolitiken, arbetsmarknadspolitiken, handelspolitiken och biståndspolitiken.

Det anges i skrivelsen att ansvaret för att genomföra ett hållbart företagande i första hand vilar på företagen själva och att regeringens roll är att uppmuntra och stödja företagens arbete med att göra hållbarhet till en del av sin kärnverksamhet. Regeringens tydliga förväntan är att företag som är verksamma i Sverige eller i utlandet ska ha de internationella riktlinjerna för hållbart företagande som utgångspunkt för sitt arbete både hemma och i utlandet. Det anges att de internationella riktlinjerna i första hand inbegriper OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s Global Compact, FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, ILO:s kärnkonventioner och ILO:s trepartsdeklarationer. Därutöver uppmuntrar regeringen näringslivet att analysera FN:s agenda för hållbar utveckling (Agenda 2030) och arbeta med några av agendans mest relevanta frågor utifrån sin egen verksamhet.

Regeringen aviserar att en plattform för hållbart företagande riktad till företagen kommer att utarbetas med utgångspunkt i skrivelsen. Det kommer en satsning för att öka kunskapen om hållbart företagande på Sveriges utlandsmyndigheter och regeringen avser att verka för frågor om hållbart företagande inom internationella forum såsom FN, EU och OECD.

Frågor som tydligast berör utskottets beredningsområde handlar framför allt om företagande och mänskliga rättigheter, Agenda 2030 och näringslivets roll i genomförandet av hållbarhetsagendan och utvecklingsarbetets roll för att främja hållbart företagande.

Skrivelsen har utarbetats av en interdepartemental arbetsgrupp i Regeringskansliet och i dialog med intressenter som företag, myndigheter, fackföreningar, civilsamhället, akademi m.fl.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare konstaterat att allt fler företag och konsumenterna inser vikten av att främja företagets sociala ansvar och har understrukit det betydelsefulla i att företag anammar ett socialt och miljömässigt hållbarhetsperspektiv i sin verksamhet (bet. 2013/14:UU12). Utskottet noterar

att det av skrivelsen framgår att hållbart företagande inkluderar miljömässiga och sociala aspekter samt frågor relaterade till företagets interna styrning och transparens som exempelvis anti-korruptionsarbetet och framhåller att en politik för hållbart företagande av nödvändighet således spänner över flera olika politikområden. Mot denna bakgrund ställer sig utskottet positivt till att regeringen i skrivelsen presenterar en sammanhållen politik för hållbart företagande. Utskottet konstaterar att hållbart företagande intar en självklar plats i en modern näringspolitik och stöder principen om att företag som är verksamma i Sverige eller i utlandet bör tillämpa de internationella riktlinjerna för hållbart företagande både hemma och i utlandet. Utskottet betonar att det är företagen själva som måste genomföra ett hållbart företagande men att regeringen aktivt bör uppmuntra företagets arbete på detta område. I detta perspektiv ställer sig utskottet positivt till att regeringen avser att utarbeta en plattform för hållbart företagande riktad till företagen och att regeringen även kommer att satsa på att öka kunskapen om hållbart företagande vid Sveriges utlandsmyndigheter. Plattformens bidrag till hållbart företagande i exportsammanhang behandlas av utskottet i yttrande 2015/16:UU3y.

I september 2015 antogs globala mål för hållbar utveckling i FN (Agenda 2030). Utskottet har tidigare välkomnat att regeringen påbörjat ett arbete med att utveckla Politiken för global utveckling (PGU) och framhållit det angelägna i att PGU-arbetet koppas till Agenda 2030 (bet. 2015/16:UU2). Utskottet betraktar nämligen PGU som ett centralt verktyg för Sveriges genomförande av Agenda 2030. Utskottet framhåller i detta sammanhang att näringslivet har en mycket viktig roll att spela i genomförandet av hållbarhetsagendan och välkomnar att hållbart företagande ingår i de handlingsplaner om genomförandet av de nya globala målen för hållbar utveckling som utarbetas av departementen som underlag bl.a. för den PGU-skrivelse som regeringen kommer att överlämna till riksdagen våren 2016. Utskottet noterar att regeringen nyligen utsett tre statsråd som särskilt ansvariga för genomförandet av Agenda 2030 och aviserat att en nationell delegation ska utses med uppdrag att ta fram en nationell handlingsplan för genomförandet. Utskottet utgår från att frågor om hållbart företagande ingår i denna kommande nationella handlingsplan.

Samtidigt som hållbart företagande är centralt för genomförandet av Agenda 2030 ska hållbart företagande, enligt utskottet, ses som en konkurrensfördel som stärker Sverigebilden utomlands. Utskottet stöder därför att en tydlig ambition för hållbart företagande framgår även av skrivelse 2015/16:48 Regeringens exportstrategi. Denna skrivelse behandlas av utskottet i yttrande 2015/16:UU3y.

I skrivelsen om hållbart företagande framgår att utvecklingssamarbetet, bilateralt och multilateralt, har en viktig roll att spela både när det gäller att stärka förutsättningarna för hållbart företagande i utvecklingsländerna genom institutionsbyggande och kapacitetsutveckling och när det gäller att mer direkt främja hållbart företagande genom samverkan med och påverkan på den privata sektorn. Utskottet instämmer i detta och framhåller att samverkan med

den privata sektorn är en förutsättning för att främja socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart företagande och bidrar till fattigdomsbekämpning. Utskottet står bakom regeringens ambition att förtydliga styrningen av Sida när det gäller hållbarhetskriterier inom samverkan med näringslivet och innovativ finansiering. Utskottet noterar i detta sammanhang att Swedfund International AB har i uppdrag att bidra till fattigdomsminskning genom hållbart företagande i utvecklingsländer och konstaterar att regeringen har som ambition att verka för att Swedfund arbetar mer aktivt med hållbarhetsperspektivet i sin verksamhet. Utskottet konstaterar också att stöd till organisationer som är pådrivande för hållbart företagande även ges inom ramen för det handelsrelaterade biståndet (Aid for Trade). Vidare konstaterar utskottet att regeringen avser att verka för ett stärkt hållbarhetsperspektiv inom internationella finansiella institutioner.

Utskottet framhåller i likhet med vad som anges i skrivelsen att den sociala dimensionen av hållbart företagande inbegriper bl.a. jämställdhet, anständiga arbetsvillkor och respekt för mänskliga rättigheter. Utskottet betonar vikten av att statsmakten i enlighet med bl.a. FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter och FN:s konvention om barnets rättigheter har en skyldighet att verka för att företag som är verksamma i Sverige eller i utlandet respekterar de mänskliga rättigheterna. Utskottet konstaterar vidare att mänskliga rättigheter i arbetslivet är av stor vikt för ett företags anställda och betonar vikten av att ILO:s kärnkonventioner respekteras och genomförs. Utskottet välkomnar att Sverige, som sjätte land i världen, lanserat en handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter i syfte att nationellt genomföra FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Utskottet noterar att handlingsplanen är en viktig del av PGU-arbetet, i arbetet med Agenda 2030 och i regeringens höjda ambition på utrikeshandelsområdet. Som nämnts ovan framgår det av skrivelsen att frågor om hållbart företagande kommer att inkluderas i regeringens kommande PGU-skrivelse till riksdagen, och att utskottet uttrycker vikten av att frågor om hållbart företagande även ingår i den nationella handlingsplan som ska utarbetas för att genomföra Agenda 2030.

När det gäller jämställdhet upprepar utskottet som i tidigare ställningstaganden att jämställdhet och stärkt respekt för kvinnors rättigheter är en förutsättning för hållbar utveckling, demokrati och fred och säkerhet. Utskottet instämmer i vad som anges i skrivelsen att arbetet för hållbart företagande utgör ett viktigt instrument för att stärka kvinnors och flickors mänskliga rättigheter.

I övrigt har utskottet inte något att anföra med anledning av regeringens skrivelse.

Stockholm den 11 februari 2016

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Karin Enström (M), Olle Thorell (S), Sofia Arkelsten (M), Julia Kronlid (SD), Margareta Cederfelt (M), Pyry Niemi (S), Kerstin Lundgren (C), Valter Mutz (MP), Göran Pettersson (M), Krister Örnfjäder (S), Björn Söder (SD), Birgitta Ohlsson (L), Hans Linde (V), Sofia Damm (KD), Maria Andersson Willner (S) och Jamal Mouneimne (S).

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande (C)

Kerstin Lundgren (C) anför:

Regeringen har klargjort att man påbörjat ett arbete med att utveckla Politiken för global utveckling (PGU) och framhållit det angelägna i att arbetet kopplas till Agenda 2030. Nu framgår det att regeringen har utsett tre statsråd som särskilt ansvariga för genomförandet av Agenda 2030 och att den aviserat att en nationell delegation ska utses med uppdraget att ta fram en nationell handlingsplan för genomförandet.

Uppenbart är att minoritetsregeringen väljer att fortsätta på den inslagna vägen att ta PGU vidare med sikte på Agenda 2030 utan parlamentarisk förankring. I betänkande 2015/16:UU2 utvecklade jag skälen för att tillsätta en parlamentarisk utredning för att möta Agenda 2030 och PGU. Det är beklagligt att regeringen i stället väljer en annan väg, vilket riskerar den långsiktiga hållbarheten i arbetet och den parlamentariska grunden.